

ארון הספרים היהודי

"הפסל של נמורד" יצחק דנציג 1916-1977

המאה ה-20

נעמי וכלתה מארק שאגאל, מאה 20

מוריס סנדק, מתוך "אריץ ציורי הפרא" מאה 20

כתב דוד רוטשילד, דוד הסלך, מאה 15

הגדת ראשי הציפורים מאה 13 לספירה, גרמניה

מישית חוד למלך, בית כנסת דורא ארופוס סוריה, מאה 3 לספירה

חותם לטיני, חפצים שהובאו לבית המקדש

תלמוד

(בארמית גְּמָרָא) לקט אמרות, אגדות והלכות של חכמים המכונים "אמוראים" בהשראת ספר המשנה, שנערך במקביל בארץ ישראל (תלמוד ירושלמי) ובבבל (תלמוד בבלי). שני התלמודים נוצרו במאות 3-5 לספירה בכל ובישראל. שני התלמודים נכתבו בארמית. לטקסטים התלמודי שני היבטים: היבט משפטי, הבא לידי ביטוי בדיונים הלכתיים, מנומקים בהרחבה, ובהם טיעונים וטיעוני נגד, ויכוחים ומחלוקות, והיבט ספרותי ובו מדרשי אגדה רבים ותיאורים מחיי היום-יום.

משנה

שישה קבצי הלכות, אמרות סיפורים, אגדות ודעות. ייחודה של המשנה שהיא בנויה ממחלוקות, אי הסכמות, בין חכמי ארץ ישראל ה"תנאים" (תנא=למד). צורת הלימוד שלהם אפשרה ריבוי דעות ולא טענה שיש אמת אחת. המשנה נכתבה בעברית, בעל מלשון התנ"ך. תחילה נמסרו הדברים בעל פה, עד שלאחר חורבן בית שני, מחשש שמא ישכחו, החליטו להעלותם על הכתב. עבודת הליקוט והכינוס נעשתה במאה ה-2 לספירה, בידי רבי עקיבא, "אבי המשנה", שחידש בעצמו מאות הלכות וגם עסק במיון וסיווג ההלכות לפי נושאים. העריכה הסופית של המשנה, בשנת 220 לספירה, נעשתה בידי רבי יהודה הנשיא, שגם מיין לשישה סדרים.

תנ"ך

עשרים וארבעה ספרי התנ"ך נוצרו במשך מאות שנים והוגדרו כקדושים בתהליך שהסתיים רק בסוף ימי הבית השני (המאה השנייה לספירה). חלקם הועתקו מכתב עברי קדום לכתב עברי חדש ונערכו מספר פעמים על ידי אנשים שונים בתקופות שונות. הנוסח המקובל היום התקבע לפני כאלף שנים. התנ"ך מהווה מוקד לתרבות היהודית הדתית והחילונית גם יחד. התנ"ך הוא כיום הספר הנפוץ ביותר בעולם, ובנוסחו הנוצרי (יחד עם "הברית החדשה") הוא תורגם למספר השפות הרב ביותר.

ארון הספרים היהודי

נתחיל את הלימוד ביצירה היהודית.
התבוננו בארון הספרים היהודי (ראו העמוד הקודם)

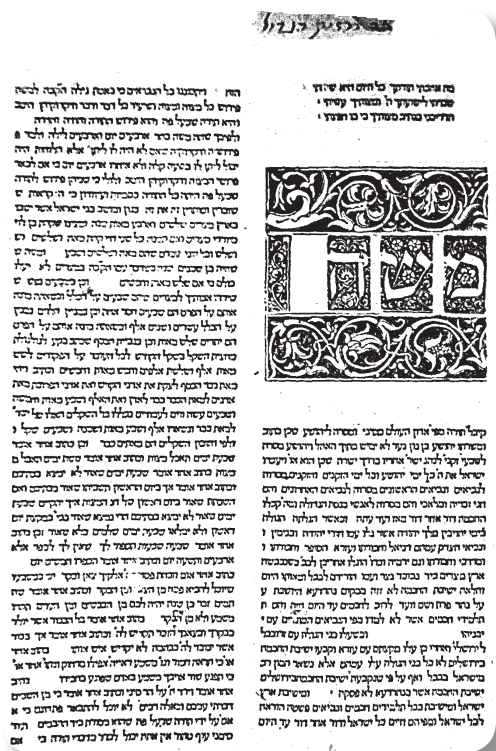
- 1 מה אתם יודעים על ארון הספרים היהודי?
- 2 מדוע, לדעתכם, הוא נקרא כך?

ארון הספרים היהודי הוא ביטוי ציורי, שמשמעותו אוסף הספרים החשובים ביותר בתרבות היהודית. התרבות היהודית כוללת זרמים שונים (חילונים, אורתודוקסים, רפורמים, מסורתניים), וכל זרם הכניס ספרים אחרים ל"ארון שלו". על חלק מהספרים מסכימים כולם. המשמעותי מביניהם הוא התנ"ך - "ספר הספרים". התנ"ך הוא הספר הראשון והמרכזי בארון הספרים היהודי. העיון, הלימוד והצורך לברר את אורחות החיים הביאו ליצירת כתבים רבים נוספים, שבתחילה עברו מדור לדור בעל-פה (התורה שבעל-פה), כמו המשנה והתלמוד. במהלך הדורות התווספו לארון של כל קהילה יהודית ספרים רבים נוספים, והארון עדיין פתוח והמקום בו רב לספרים שנכתבים בימים אלו וייכתבו בדורות הבאים.

- 3 ארון, כל ארון, מעיד על בעל הארון. חשבו על ארון הבגדים האישי שלכם - מה הוא מספר עליכם?
- 4 בבתים רבים נמצאים ארון ספרים או מדפי ספרים - חשבו על הספרים המוצגים אצלכם בבית - מה הם מספרים על המשפחה שלכם?
- 5 מה צריך להיות המשותף לכל הספרים בארון הספרים היהודי? חשבו איזה קריטריון (תבחין) יקבע איזה ספר ייכנס או לא ייכנס לארון הספרים היהודי?
- 6 אילו ספרים, לדעתכם, ראויים או צריכים להיכלל בארון הספרים היהודי של הקהילה / הזרם היהודי שאתם שייכים אליהם?
- 7 הציעו רשימה של כחמישה ספרים נוספים שתמצאו להוסיף לארון הקהילתי שלכם (שעדיין אינם נמצאים בו).

8 קראו את ההסברים על התנ"ך, המשנה והתלמוד. ייתכן שמעת לעת תזדקקו לרענן את זיכרונכם במשמעות של מושגים אלה. לשם כך הכינו לעצמכם בנק הגדרות. האתגר - נסו לתמצת את ההגדרה לשורה אחת.

- התנ"ך
- המשנה
- התלמוד
- ארון הספרים היהודי

דף מהמשנה, הודפס בנאפולי, איטליה 1492

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...

מאמרות

מאמרות קריאת ארבע עשרה... משה סמאנס... משה סמאנס... משה סמאנס...